

FRITIDSPEDAGOGIK 3

BARN, HÅLLBAR UTVECKLING OCH UTOMHUSPEDAGOGIK, 9HP

Termin: Ht 18

Kurskod: 971G36

Kursansvarig: Magnus Jansson

GRUNDLÄRAR MED INRIKTNING FRITIDSCHEM VID LINKÖPINGS UNIVERSITET,
CAMPUS NORRKÖPING

Välkomna till kursen Fritidspedagogik 3, Barn, hållbar utveckling och utomhuspedagogik

I *Läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011* (Skolverket, 2016) står, bland annat, under rubriken *Skolans uppdrag* (kapitel 2) att all verksamhet på skolan skall bedrivas utifrån fyra övergripande perspektiv, historiskt, internationellt, etiskt och miljö. Bland annat ska fritidshem och skola bidra till att eleverna "har fått kunskaper om förutsättningarna för en god miljö och en hållbar utveckling" (Skolverket, 2016, s. 14). Målet med den här kursen är att ge dig möjlighet att skapa förutsättningar för att arbeta med detta utifrån ett fritidspedagogiskt perspektiv. Hållbar utveckling lyfts också fram i kapitel 4 som särskilt viktig för undervisningen i fritidshem. Undervisningen i fritidshem ska "ge eleverna möjlighet att utveckla kunskaper om hur de olika val som människor gör kan bidra till en hållbar utveckling" (Skolverket, 2016, s. 25).

Kursen är nära kopplad till vfu-kursen 971G35 (se kursens studiehandledning för närmare information). Kursen löper under perioden v 34-43 och bryts av vfu-kursen 971G35. I kursen ingår föreläsningar, praktiska moment/workshop, enskilt och grupparbete.

Mål för kursen

Efter avslutad kurs skall den studerande kunna:

- redogöra för begreppet hållbar utveckling med tyngdpunkt på ekologi, klimat och miljö
- redogöra för teorier om utomhusmiljöer, natur och barndom
- reflektera över vad som kan påverka barns hälsa och välbefinnande
- problematisera barns lärande om hållbar utveckling
- observera och reflektera över uteaktiviteter i relation till fritidshemmets verksamhet

Kursinnehåll

Hållbar utveckling belyses med tyngdpunkt på ekologi, klimatfrågor, miljöproblem, hälsa och välbefinnande och relateras till fritidshemsverksamhet där barns nyfikenhet och frågor står i centrum. Studenten genomför exkursioner där olika ekosystem, biotoper och artkunskap relateras till hållbar utveckling och barns lärande. Studenten genomför utomhuspedagogiska aktiviteter och reflekterar över människans fysiologi samt över betydelsen av mat och rörelse för ett hållbart liv. Teorier om hållbar utveckling relateras också till teorier om utomhusmiljöer, natur och barndom. Observation som vetenskaplig metod belyses som en del i den vetenskapliga progressionen och fokuserar möjligheter och begränsningar med uteaktiviteter på olika fritidshem.

Kursansvarig	Övriga lärare i kursen
Magnus Jansson, ISV, magnus.jansson@liu.se	Marie Karlsson, Universitetsadjunkt, marie.a.karlsson@liu.se
011-36 36 42	Sofia Ryberg, Universitetsadjunkt, sofia.ryberg@liu.se
	Alma Jahic Pettersson, ISV alma.pettersson@liu.se
	Per Gyberg, Tema T
	Emilia Fägerstam, IBL
	Karin Stolpe, ISV
	Lina Lago, ISV
	Jenny Holmgren, Kursmentor
	Marie Ekroth Mahrs, Kursmentor
	Dessutom medverkar Arbetets museum

LISAM

I kursen använder vi LISAM. Detta innebär att all information som rör kursen, förändringar med mera finns här. För att få del av aktuell information är det viktigt att studenten med jämna mellanrum loggar in på LISAM. Vid frågor om kursen är det i första hand via LISAM (funktionen nyhetsfeed) dessa ska ställas.

Kursmoment

Föreläsningar och introduktioner

För att du ska ha möjlighet att komma förberedd till föreläsningar kan du hitta rekommenderad läsning vid varje föreläsningspresentation.

Kursintroduktion

På kursintroduktionen, tisdagen 22 augusti får du förtydligande information om kursens mål, upplägg och uppgifter. Passa på att samla på dig frågor till kursintroduktionen.

Föreläsning: Hållbar utveckling, Per Gyberg

Föreläsningen ger en introduktion till begreppet hållbar utveckling.

Att läsa: Gyberg & Rundgren (2013)

Föreläsning: Hållbar utveckling i fritidshem och skola, Karin Stolpe

Föreläsningen fördjupar begreppet hållbar utveckling och förhåller det till arbetet med elever i fritidshem.

Att läsa: Björneloo (2011)

Föreläsning Hållbar utveckling naturvetenskap fritidshem, Alma Memisevic

Föreläsningen ges i relation till hållbar utveckling, naturvetenskap och fritidshem

Föreläsning om skolgården som pedagogiskt rum, Emilia Fägerstam

Föreläsningen kommer att fokusera på skolgården som pedagogiskt rum med utgångspunkt i ett pågående forskningsprojekt.

Att läsa: Rönnlund (2015)

Vfu-introduktion

Föreläsning: Fältobservationer; Hur går man tillväga? Lina Lago

Fältobservationer som metod presenteras. Vidare diskuteras olika förhållningssätt som observatör, hur fältanteckningar kan skrivas samt forskningsetik i relation till fältobservationer.

Att läsa: Kapitel 16 i Bryman (2011)

Deltagande i moment utomhus, seminarier, workshops, studiebesök m.m

För vissa moment anges de grupper som ska delta i schemat. Dessa är de moment som är examinerande eller direkt förberedande för examination. För andra moment ska du anmäla vilket pass du önskar delta i (se schema). Det gäller moment som är förberedande för examination (se studiehandledningen). Anledningen till att ni får anmäla er till vissa moment är för att ni som studenter ska få undervisning av så hög kvalitet som möjligt. Anmälan ska ske senast 3 arbetsdagar före det första schemalagda passet av varje moment. Momenten i första kursveckan är undantaget, till dessa ska du ha anmält dig under måndagen den 21/8. Anmälan sker på Lisam. Maximalt antal deltagare per gång är 25 personer per tillfälle när det är tre schemalagda tillfällen, 38 personer per tillfälle när det är två schemalagda tillfällen och ingen begränsning när det finns ett schemalagt tillfälle.

Moment utomhus

Utomhustillfälle 1, Alma Jahic Pettersson, Plats: Jursla

Utomhustillfälle är en direkt förberedelse för examinationen MRE1 och beskrivs närmare under denna rubrik samt i Bilaga 1.

Utomhustillfälle 2, redovisningstillfälle MRE1 i Vrinneviskogen. Beskrivning finns som bilaga 2.

Utomhustillfälle 3, Marie Karlsson, Sofia Ryberg och kursmentorerna Jenny och Marie Plats: Vrinneviskogen

Utomhustillfälle 2 tar sin utgångspunkt i fritidshemmets uppdrag och hur man kan arbeta utomhuspedagogiskt med olika, för fritidshemmet, centrala innehåll. Detaljerad information om Utomhustillfälle 2 finns i Bilaga 3. Momentet är direkt förberedande inför examinationen SRE1 då ni ska utgå från samma planerade moment.

Seminarier, Workshops, studiebesök m.m.

Dessa moment är antingen förberedande inför eller en del av kursens examinationer. Som student förväntas du komma förberedd vilket innebär att du så långt det är möjligt har läst samt har med dig den litteratur som eventuellt anges och att du är aktiv under tillfällena.

Studiebesök, Arbetets museum

I studiebesöket får studenterna ta del av utställningen "Framtidsland" som visas på Arbetets museum. Fokus i visningen ligger på hur man kan arbeta kring frågor om hållbar utveckling tillsammans med barn/unga och hur man med utgångspunkt i och inspiration från en utställning eller liknande kan arbeta vidare i fritidssammanhang. Studiebesöket är en direkt förberedelse av förberedelserna för examinationen SME1.

"Framtidsland, tar sikte på morgondagens arbets- och vardagsliv. Utställningen börjar i 1980-talet, tar tempen på vår nutid och visar vägar in i en framtid som tar klimathotet på allvar. Hur ska vi bo, äta, resa, arbeta, utbilda oss? Vad vill vi? Vad är hållbart? Vad kan du och jag göra? Utställningen är tänkt att vara en verktygslåda för en hållbar framtid, ekologiskt, ekonomiskt och socialt."
(<http://www.arbetetsmuseum.se/utstallning/framtidsland/>)

Läs: Lärarhandledning som läggs ut på Lisam

Förberedelsepass inför MRE1

Information om Utomhustillfälle 1 och examinationsdagen för MRE1 samt introducera hur man artbestämmer dvs. nycklar, hur man kan använda flora/fauna-böcker etc.

Lärare: Alma Jahic Pettersson

OBS! Att läsa inför förberedelsepasset: 4 stycken korta artiklar "I Carl von Linnés Spår", "Vad händer med löv på hösten", "Upplev skogen med alla sinnen" och "Allemansrätten".

Seminarium, Hållbar utveckling i praktiken

Seminariet fokuserar på hållbara relationer i fritidshemmets praktik och fritidshemslärares arbete med hållbar utveckling med fokus på sociala aspekter.

Att läsa: Svedäng (2015) i Pihlgren (2015) (red). Fritidshemmet och skolan – det gemensamma uppdraget

<http://lararnastidning.se/glom-inte-relationerna/>

Lärare: Marie Karlsson och Sofia Ryberg

Workshop, Hälsa, mat och utveckling

Under workshopen får studenterna öva, pröva och diskutera olika sätt att arbeta fritidspedagogiskt med hälsa, mat och utveckling. Workshopen är en direkt förberedelse för examinationen SME1.

Lärare: Marie Karlsson

Seminarium, Hållbar utveckling i fritidshemmets styrdokument

Till seminariet förbereder sig studenten genom att söka efter skrivningar i styrdokumenterna som kan anses vara relevanta för arbetet med hållbar utveckling och utomhuspedagogik. Vad säger uppdraget? Vilket innehåll med relevans för hållbar utveckling finns framskrivet? På vilka sätt kan hållbar utveckling kopplas till fritidshemmets uppdrag?

Under seminariet kommer vi också att arbeta med praktiska exempel på hur man kan arbeta med hållbar utveckling och elever i fritidshem.

Att läsa: Björneloo (2011), Skolverket (2016) samt Skolverket (2014)

Lärare: Lina Lago

Workshop, Lekäventyr

I workshopen ligger fokus på lekäventyr som ett sätt att arbeta fritidspedagogiskt med fokus på lek och barns perspektiv i utomhusmiljö. Marie berättar om hur man arbetar med metoden på Ektorpsringens fritidshem och studenterna får arbeta med planering av egna lekäventyr.

Lärare: Marie Karlsson

Seminarium, Svåra val

Seminariet är en del av examinationen SME1. Se instruktion för SME1 för närmare information.

Att läsa: Andersson (2009) samt Gyberg & Rundgren (2013)

Lärare: Magnus Jansson

Workshop, Artkunskap

Workshopen är en del av förberedelserna för examinationen MRE1. Se instruktion för MRE1 för närmare information.

Till workshopen tar grupperna med sig exemplar av eller bilder på minst 10 olika arter av t.ex. träd, blommor, insekter, djur, svampar som gruppen har samlat på sig under Utomhustillfälle 1 eller fältdagen i Vrinneviskogen. Under workshopen kommer ni arbeta med artkunskap och artbestämning på olika sätt.

Lärare: Alma Jahic Pettersson

VFU-seminarium

Under din vfu- ska du ta foton på tre olika utomhusmiljöer i närheten av din vfu-plats. Dessa foton tar du sedan med dig till vfu-seminariet och de ska utgöra underlag för diskussion. Försök att välja olika typer av utomhusmiljöer som finns tillgängliga i skolans närhet – det kan vara platser som du vet används eller platser som du tror skulle kunna användas. Fundera exempelvis över:

- Vad som är utmärkande för de platser du har valt?
- Vad du har sett platserna användas till (om de har använts)?
- Vilken typ av aktiviteter skulle man kunna ordna på platserna?

- Vilken typ av innehåll finns förutsättningar att undervisa om på platserna?
- Platsen ur lärarperspektiv?
- Platsen ur barnperspektiv?

Lärare: Sofia Ryberg och Marie Karlsson

Examinationer

Kursen examineras i fyra olika provkoder. Innehåll och kriterier för var och en av dessa presenteras nedan.

SME1 Muntlig redovisning med skriftligt underlag: Hälsa, mat och rörelse, 1,5 hp, UG

MRE1 Gruppredovisning utomhus om biotoper och artkunskap, 1,5 hp UG

SRE1 Individuell skriftlig redovisning: Hållbar utveckling, barns frågor och lärande, 3,5 hp UV

SRE2 Individuell skriftlig redovisning: Observation av barns utomhusaktiviteter, 2,5 hp UV

SME1 Muntlig redovisning med skriftligt underlag: Hälsa, mat och rörelse, 1,5 hp, UG

I denna individuella muntliga redovisning med skriftligt underlag examineras målen:

- reflektera över vad som kan påverka barns hälsa och välbefinnande
- problematisera barns lärande om hållbar utveckling

Som förberedelse för uppgiften ska du delta i momenten Studiebesök på Arbetets museum och Workshop: Hälsa, mat och rörelse samt föreläsningar och seminarier med fokus på hållbar utveckling.

Textunderlag

Med utgångspunkt i Studiebesöket på Arbetets museum och Workshopen: Hälsa, mat och rörelse ska du skriva fram en ett dilemma kopplat till hållbar utveckling, hälsa och välbefinnande. Du ska koppla ditt dilemma till arbetet med elever i fritidshem.

I texten är det obligatoriskt att använda Andersson (2009) samt Gyberg & Rundgren (2013).

Texten ska vara ca 1 sida exklusive referenser, Times new roman, stl. 12 (lämnas in i word-format eller pdf). Texten lämnas in på Lisam senast fredagen den 1/9 kl. 17.00.

Seminarium, Svåra val

På seminariet "Svåra val" presenterar du ditt dilemma med fokus på vad det kan innebära för arbetet i fritidshem. Varje student har 5 minuter till sin presentation. Presentationen ska ta fasta på det dilemma kopplat till hållbar utveckling som presenteras i texten (obs att ni *inte* ska använda underlag i form av PP eller liknande).

Att läsa: Andersson (2009) samt Gyberg & Rundgren (2013)

Kriterier för G

- Aktivt deltagande i seminariet
- Lämnat in en text som:
  - Beskriver ett dilemma kopplat till någon aspekt av hållbar utveckling, hälsa och välbefinnande
  - Innehåller en reflektion där dilemmat kopplas till arbetet med elever i fritidshem
  - Använder angiven litteratur
  - Har en godkänd språklig standard samt referensteknik

Att inte uppfylla kriterierna för Godkänd innebär att man blir underkänd.

Ett första igentagningstillfälle ges under kursen. Mer information om igentagningstillfällen kommer på Lisam.

MRE1 Gruppredovisning utomhus om biotoper och artkunskap, 1,5 hp UG

Uppgiften är en del i examinationen av följande kursmål:

- redogöra för begreppet hållbar utveckling med tyngdpunkt på ekologi, klimat och miljö
- problematisera barns lärande om hållbar utveckling

Gruppexamination i fält (MRE1/Utomhustillfälle 3). Platsen är Vrinneviskogen mellan kl 9-16 (se schema). Varje arbetsgrupp har tidigare tilldelats en miljö (område) som de ska verka i. Respektive arbetsgrupp skall utifrån ett givet tema från kursens innehåll planera och genomföra ett program som aktivera deltagarna i 45 minuter. Resterande 15 minuter används till kort återkoppling och förflyttning till nästa plats. Lunch äts ute i fält.

Förberedande aktiviteter

För att kunna genomföra den examinerande uppgiften ska du som student delta i ett antal förberedande aktiviteter.

Det handlar dels om ett *förberedelsepass* inne för genomgång av om hur man håller sig TMVG (torr, mätt, varm, glad), säkerhetsaspekter, äta ute, etc. samt information om det examinerande tillfället. Du ska också delta i en *workshop om artkunskap*.

Inför den examinerande uppgiften ska studenten också delta i Utomhustillfälle 1 i Jursla (se bilaga 1). Utomhus tillfället är en övning inför redovisningen och kommer att fokusera artkunskap (flora och fauna), ekologi och hållbarhet. Under tillfället får studenten praktisk övning i aktiviteter som kan användas för att arbeta med detta innehåll både i relation till redovisning och arbete i fritidshem och skola.

Inför gruppredovisningen måste gruppen rekognosera platsen för redovisningen. Det finns en schemalagd dag för detta (*Fältdag i Vrinneviskogen*) men gruppen kan också välja en annan tid för detta. Eftersom ett av kriterierna för bedömning är hur gruppen använder den, av kursläraren, angivna miljön/området så är det viktigt att gruppen på förhand bekantar sig med den aktuella platsen och hur den kan kopplas till artkunskap och biotoper.

Kriterier för G

- Aktivt deltagande under hela dagen, d.v.s. i såväl den egna som i andra gruppers presentationer.
- Gruppen genomför en redovisning som:
  - Är väl förberedd och förankrad i kursens innehåll
  - Använder den, av kursläraren, angivna miljön/området
  - Tydligt knyter an till det, av kurslärare, angivna temat om artkunskap och biotoper
  - Genomföra ett program som aktivera övriga deltagare

Att inte uppfylla kriterierna för Godkänd innebär att man blir underkänd.

Information om tillfälle för omexamination kommer på Lisam.

SRE1 Individuell skriftlig redovisning: Hållbar utveckling, barns frågor och lärande, 3,5 hp UV

I denna individuella text ska barn, hållbar utveckling och lärande lyftas fram och problematiseras.

Mål

Uppgiften är en del i examinationen av följande kursmål:

- redogöra för begreppet hållbar utveckling med tyngdpunkt på ekologi, klimat och miljö
- redogöra för teorier om utomhusmiljöer, natur och barndom
- problematisera barns lärande om hållbar utveckling

Genomförande

I texten ska följande delar finnas med:

Motiv: Vilken/vilka aspekter av hållbar utveckling utgår du ifrån. Skriv fram en definition och motivera ditt val genom att koppla till fritidshemmets styrdokument.

Beskrivning av aktivitet: Beskriv kort en tänkt utomhuspedagogiskaktivitet på fritidshemmet i vilken den/de aspekterna av hållbar utveckling framgår. Aktiviteten ska vara samma som vid utomhustillfälle 2.

Diskutera och problematisera: I denna del ska du diskutera och problematisera ditt motiv och din beskrivning genom att använda teorier om utomhusmiljöer, natur och barndom samt koppla detta till barns lärande på fritidshemmet. Du ska också diskutera hur man i aktiviteten kan arbeta med och ta tillvara barns frågor och perspektiv.

Referenslista: Referenslista som på ett korrekt sätt visar vilken litteratur som har använts

Uppsatsen ska vara på 1400-1700 ord exklusive referenser (lämnas in i Word-format eller PDF). Uppgiften ska vara inlämnad senast fredagen den 24/10, kl. 17.00. Uppgiften lämnas in anonymt på LISAM. Ange det anonyma ID-nummer som du får på Lisam i textens sidhuvud.

Litteratur som ska vara refererad: Björneloo (2011), Lgr 11 (Skolverket, 2016), Allmänna råd med kommentarer (Skolverket 2014).

Bedömningskriterier

För att bli Godkänd på uppgiften krävs att den studerande:

- Beskriver en möjlig aktivitet för att arbeta med hållbar utveckling i fritidshem
- Redogör för begreppet hållbar utveckling med tyngdpunkt på ekologi, klimat och miljö
- Använder teorier om utomhusmiljöer, natur och barndom
- Reflekterar över utomhuspedagogisk verksamhet i relation till barns lärande på fritidshemmet
- Reflektera över barns frågor som en del i att arbeta med hållbar utveckling
- Visar i sin skriftliga produktion förmåga att använda vetenskaplig litteratur. Texten ska ha ett relevant innehåll, en tydlig struktur och en argumentation som är förankrad i litteratur. Valt referenssystem tillämpas på ett konsekvent sätt. Texten ska även hålla en godkänd språklig standard och ha angivet omfång.

Utöver vad som krävs för betyget Godkänd skall också följande krav uppfyllas för att erhålla betyget Väl godkänd:

- Ger en integrerad bild av olika perspektiv kopplat till kursens innehåll
- Använder relevanta begrepp för att belysa frågeställningar utifrån såväl ett praktiskt som ett teoretiskt förhållningssätt
- Det finns en tydlig argumentation som är välstrukturerad med självständiga, kritiska resonemang samt med stöd i relevant litteratur.

Att inte uppfylla kriterierna för Godkänd innebär att man blir underkänd.

SRE2 Individuell skriftlig redovisning: Observation av barns utomhusaktiviteter, 2,5 hp UV

Uppgiften bygger på fältobservationer från din vfu-plats. Syftet är att du skall få erfarenhet av, och reflektera kring, fältobservationer som metod för att beforska fritidshemmets verksamhet. I denna uppgift handlar det om att du skall observera vilket slags lärande som möjliggörs för barnen vid fritidshemmets uteverksamhet. Vidare är syftet att du skall reflektera kring de erfarenheter du samlar på dig under observationsarbetet och sedan väva samman dessa med teoretiska perspektiv på utomhuspedagogik och hållbar utveckling.

Tänk på att detta inte är en VFU-uppgift. Du skall agera som forskare under din observationsstudie och kan inte samtidigt ha ansvar för barngruppen. I samråd med din handledare bokas två fältstudiedagar i samband med VFU-perioden (det finns blockeringar i schemat för detta men det är även möjligt att använda andra dagar). Information om fältstudiedag:

<https://liu.se/utbildning/program/larare/student/vfu/under-vfu/faltstudiedagar?l=sv>

Uppgiften är en del i examinationen av följande kursmål:

- observera och reflektera över uteaktiviteter i relation till fritidshemmets verksamhet
- redogöra för teorier om utomhusmiljöer, natur och barndom

Genomförande

Din uppgift är att på din VFU-plats genomföra en fältobservation av en avgränsad situation/aktivitet (observationen bör vara 30-90 minuter lång) i de när- och utemiljöer där fritidshemsverksamheten bedrivs. Du gör detta utifrån perspektivet att du själv i framtiden skall vara pedagog och leda fritidshemsverksamheten. Observationerna skall fokusera följande frågor:

- Vilken/vilket slags när- och utemiljö används av fritidshemmet i den givna situationen? (OBS! att det inte ska vara en beskrivning av fritidshemmets utemiljö i allmänhet) Beskriv den specifika miljö där din observerade aktivitet äger rum.
- Beskriv en händelse/aktivitet.
- Hur agerar eleverna i relation till platsen?
- Hur agerar lärarna i relation till platsen?
- Hur används dessa platser ur ett utomhuspedagogiskt perspektiv?
- Koppla aktiviteterna till fritidshemmets verksamhet och läroplanens mål

Du skall sedan skriva en text där du redogör för resultatet av dina observationer. Vidare skall denna text kompletteras med reflektioner kring de erfarenheter du fått av fältobservationer som forskningsmetod: vilka möjligheter och begränsningar uppfattar du personligen att metoden har? Utifrån perspektiven i den här kursen, hur kan utemiljön utnyttjas bättre? Vad kunde gjorts

annorlunda? Du skall förankra din diskussion och dina reflektioner i kurslitteraturen. Finns spår av utomhuspedagogiskt tänkande, planerande på platsen?

Litteratur som *ska* vara refererad: Bryman (2011), Rönnlund (2015), Svedäng (2015). Därutöver ska styrdokumentet och minst 1 annan referens användas.

Uppsatsen ska vara på ungefär 1000-1400 ord exklusive referenser (lämnas in i word-format eller pdf). Uppgiften ska vara inlämnad senast fredagen den 17/10, kl. 17.00. Uppgiften lämnas in anonymt på Lisam. Ange det anonyma ID-nummer som du får på Lisam i textens sidhuvud.

Det är inte möjligt för studenter som fått betyget godkänt eller väl godkänt att skriva om uppgiften. De studerande som efter det första examinationstillfället ännu *inte* är godkända på uppgiften erbjuds tillfällen för omexamination. Omexaminationsdatum är den 28/11 2016 samt den 30/1 2017.

Bedömningskriterier

För att bli Godkänd på uppgiften krävs att:

- Samtliga frågeställningar lyfts fram och problematiseras i texten
- Egna erfarenheter av att arbeta med observationsmetod finns framskrivna och kopplas till forskningsetik
- Den studerande visar i sin skriftliga produktion förmåga att använda vetenskaplig litteratur. Texten ska ha ett relevant innehåll, en tydlig struktur och en argumentation som är förankrad i litteratur enligt instruktionen ovan. Valt referenssystem tillämpas på ett konsekvent sätt. Texten ska även hålla en godkänd språklig standard och ha angivet omfång.

Utöver vad som krävs för betyget Godkänd skall också följande krav uppfyllas för att erhålla betyget Väl godkänd:

- Ger en integrerad bild av olika perspektiv kopplat till kursens innehåll
- Använder relevanta begrepp för att belysa frågeställningar utifrån såväl ett praktiskt
- Som ett teoretiskt förhållningssätt
- Det finns en tydlig argumentation som är välstrukturerad med självständiga, kritiska resonemang samt med stöd i relevant litteratur.

Att inte uppfylla kriterierna för Godkänd innebär att man blir underkänd.

Skrivstöd kopplat till SRE2

Kamratbedömningen fokuserar språk, referenser och formalia i den individuella texten; SRE2. Syftet med tillfället är att studenterna genom kamratbedömning ska stötta varandra i skrivandet och få någon annans perspektiv på hur man använder och hänvisar referenser. Kamratbedömning i detta fall innebär att varje student granskar en annan students text (Ni använder er av arbetsgruppen och grupperna fördelar själva läsningen av texterna inom gruppen) med fokus på språk, referenser och formalia och förbereder konstruktiva kommentarer om detsamma. Vid det schemalagda tillfället diskuterar gruppen sedan detta innehåll utifrån varandras texter.

Inför kamratbedömningen ska texterna distribueras till övriga gruppen. Detta sker via samarbetsytan på Lisam eller på det sätt som gruppen kommit överens om. När du genomför kamratbedömningen fokuserar du på:

- Hur du uppfattar meningarna
- Hur du uppfattar språk

- Hur du uppfattar referenser
- Hur du uppfattar struktur, t.ex. styckesindelning

Du ska också titta på textens referenslista. Kom ihåg att vara konstruktiv i dina kommentarer.

Om-examination

Det är inte möjligt för studenter som fått betyget godkänt eller väl godkänt att skriva om uppgiften. De studerande som efter det första examinationstillfället ännu *inte* är godkända på uppgiften erbjuds tillfällen för om-examination. Om-examinationsdatum är den 30/11 2017 samt den 26/1 2018. Därefter examineras uppgiften nästa gång kursen ges.

Urkund, fusk och plagiat

Det finns hårda regler om plagiering på universitet och även i forskarsamhället, detta är alltså också en forskningsetisk fråga, läs t.ex. Anna-Liisa Närvänen, *När kvalitativa studier blir text*, Studentlitteratur 1999, kapitlet "Etik och det vetenskapliga skrivandet"

Plagiering av andra källor (dvs. att man kopierar andra texter utan att ange referenser, antingen från litteratur eller från andra källor såsom från Internet, andra studenters arbeten, egna tidigare arbeten mm) betraktas som fusk. Ibland – inte minst vad gäller t.ex. hemtentamina – händer det också att man ligger för nära ursprungstexten, vilket kan bli betraktat som plagiat. Det är därför viktigt att omformulera det man läst, det är också på det sätt som man som student visar att man har förstått det som man har läst. Tänk också på att ett individuellt examinationsarbete måste vara en individuell framtagen text, även om ni har arbetat med frågorna i grupp – ni kan inte ge hela eller delar av textavsnitt till varandra.

Läraren har skyldighet att anmäla varje misstänkt fall av plagiering/fusk till disciplinnämnden på universitetet. Om det visar sig att disciplinnämnden anser att plagiering har skett kan man som student bli avstängd från studier under en viss tid. Under den tidsperioden förlorar man också rätten till studielån, tillika blir man avstängd från universitetets datorer.

För att undvika dessa problem måste ni alltså omformulera det ni läser till en självständig text samt tydligt referera till de källor ni har använt. Markera med citattecken och ange korrekta sidhänvisningar när ni skriver av direkta meningar eller delar av meningar ur en ursprungstext.

Av hänsyn till er studenter vill vi att alla möjligheter för lärare att hysa minsta misstanke om fusk och plagiat bör undanröjas. Tolkningen av vad som är fusk och plagiat, är inte självklar. Därför använder vi oss av urkund (en tjänst som utför dokumentjämförelser) när det gäller examination för projektarbetet i denna kurs. Information om urkund: www.orkund.se

Kursutvärdering

Utvärdering av kursen genomförs i form av en elektronisk utvärdering via e-post från centralt håll, d.v.s. KURT.

Det är av stor vikt att du som student framför dina åsikter, tankar och funderingar för att vi ska kunna utveckla och förbättra kursen i framtiden.

Obligatorisk litteratur

- Andersson, Petra (2009). Naturligt=bra? Funderingar över ett värdeladdat begrepp. I Halldén, Gunilla (Red.) *Naturen som symbol för den goda barndomen*. Stockholm: Carlssons förlag.
- Björneloo, Inger (2011, 2.a upplagan). *Hållbar utveckling. Att undervisa utifrån helheter och sammanhang*. Stockholm: Liber.
- Bryman, Alan (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Stockholm. Liber.
- Grahn, Patrik (2007). *Barnet och naturen*. I Dahlberg, Lars-Owe m.fl. (Red.) *Utomhuspedagogik som kunskapskälla. Närmiljö blir lärmiljö*. Lund: Studentlitteratur.
- Gyberg, Per & Rundgren, Carl-Johan (2013). *Tio skäl att strunta i miljön: om varför det är så svårt att förändra vardagligt beteende*. Linköping: Tema teknik och social förändring, Linköpings universitet
- Mårtensson, Fredrika, Lisberg Jensen, Ebba, Söderström, Margareta & Öhman, Johan (2011). *Den nyttiga utevistelsen? Forskningsperspektiv på naturkontaktens betydelse för barns hälsa och miljöengagemang*. Rapport 6407. Bromma. Naturvårdsverket.
- Pleijel, Håkan (2013). *Ekologi: en introduktion*. Malmö: Gleerup.
- Rönnlund, Maria (2015). Skolgården som socialt rum. *Nordic Studies in Education*, 35(3-4), 200-216.
- Sandel, Klas & Öhman, Johan (2010). Educational potentials of encounters with nature: reflections from a Swedish outdoor perspective. *Environmental Education Research*, 16:1.
- Skolverket. (2016). *Lgr 11. Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet*. Skolverket. (www.skolverket.se)
- Skolverket. (2014). Allmänna råd med kommentarer. Skolverket. (www.skolverket.se)
- Svedäng, Maria (2015). Utomhuspedagogik i fritidshemmet. I Ann S. Pihlgren (Red.). *Fritidshemmet och skolan - det gemensamma uppdraget*. Studentlitteratur.

Övrig litteratur

- Brügge, Britta, Glantz, Matz & Sandell, Klas (2011). *Friluftslivets pedagogik. För kunskap, känsla och livskvalitet*. Stockholm: Liber.
- Fägerstam, Emilia (2012) *Space and Place- Perspectives on outdoor teaching and learning*. Linköpings Universitet. Doktorsavhandling.
- Hansson, Petra (2014). *Text, Place and Mobility: Investigations of Outdoor Education, Ecocriticism anetra Environmental Meaning Making*. Doktorsavhandling. Uppsala: Act Universitatis Upsaliensis (<http://www.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A686311&dswid=8265>)

Heinberg, Richard (2011) *The end of growth - adapting to a new economic reality*. New Society Publishers.

Myndigheten för Skolutveckling. (2004). *Hållbar utveckling i praktiken*. (www.skolverket.se)

Persson, Christel & Persson, Torsten (2011, upplaga 1:2) *Hållbar utveckling - människa, miljö, samhälle*. Lund: Studentlitteratur.

Digitala referenser

<http://www.globalamalen.se/>

BILAGA 1

Inför exkursionen, Utomhustillfälle 1

Vi kommer att genomföra en exkursion den 27/8 respektive 28/8 till Jursla (se schemat för vilken dag din grupp ska ut!). Syftet med exkursionen är att ni ska få en guidad vandring där vi tillsammans tittar på några vanliga naturtyper, typiska arter och diskutera hur detta kan användas i fritidshemmets verksamhet, detta för att ni ska få stöd att nå kursens mål om artkunskap (flora och fauna), ekologi och hållbarhet. Exkursionen är också en förberedelse inför examinationsmomentet MRE1, där ni gruppvis skall genomföra en aktivitet med det ovan beskrivna fokus för resten av grupperna. Målet är att ni ska få inspiration och tillfälle att börja fundera och diskutera kring hur utemiljön kan användas i pedagogiskt syfte.

Förberedelser

För att upplevelsen ska bli så bra som möjligt krävs det att ni förbereder er inför exkursionen. Vi kommer att vistas ute hela dagen vilket innebär att ni måste ha koll på hur vädret kommer att bli. Uppdatera på SMHI:s väderprognos dagen innan och klä er så att ni klarar en dag utomhus. Är det regn på ingång är stövlar eller vattentäta kängor/vandringsskor bra, liksom regnställ eller vind- och regntät jacka och byxa. Är det sol (som vi hoppas på!) tänk på solskydd och att ha med er extrakläder att ta på er om vädret ändras.

Ni kan antingen ta buss ut (se busstider nedan!) eller bil eller kanske cykel.

Vi samlas kl. 9.00 – kom i tid!

OBS! Eftersom vi har ett program under exkursionen kan vi inte vänta in försenade deltagare, ni får i så fall kontakta lärare/kamrater och försöka hitta oss.

I er packning, som bör vara i en ryggsäck, ha med de kläder ni behöver utifrån vädret. Ni behöver även ha med er vattenflaska och matsäck för hela dagen (lunch och mellanmål) samt anteckningsmaterial.

Vi har även ett förberedande tillfälle inlagt på måndag v 34, 23/8. Då kommer vi att gå igenom lite teoretiska grunder inför exkursionen.

Busstider/resa dit

Busslinje 430 passar ofta bäst från Norrköpings Resecentrum till Jursla, gå av vid hållplats Lillsjövägen. Kolla i Östgötatrafikens tidtabell. Samling vid parkeringen vid hållplatsen 9:00. Ni kan givetvis cykla eller samåka dit också.

Samlingsplats vid ringen på kartan!

BILAGA 2

Instruktion till Utomhustillfälle 3

Inför utomhustillfälle 2 ska grupperna utifrån en av de 6 förmågor som beskrivs i LGR11 (2016), s. 25 planera ett fritids- och utomhuspedagogiskt moment. I planeringen ska grupperna utgå från de tidigare workshoptillfällena i FP 1 och FP2 för att planera ett utomhuspedagogiskt moment. Tanken är att ni tillsammans ska skapa en bank av aktiviteter och inspirera varandra till vad och hur man kan arbeta utomhuspedagogiskt med inom ramarna för fritidshemmets uppdrag.

Fundera över:

- Hur man kan lyfta fram den förmåga som gruppen ska synliggöra
- Vad som är rimligt att göra inom ramarna för det fritidspedagogiska uppdraget
- Att anpassa till plats, syfte, målgruppen barn i fritidshem o.s.v.
- Flexibilitet – i utomhusmiljöer utanför skolan är det inte alltid säkert att man kan vara på den plats man tänkt sig och det kan vara viktigt att göra en planering som kan genomföras på olika platser

Detta står på sidan 25 i LGR11 (2016) (numreringarna är vårt tillägg).

”Genom undervisningen i fritidshemmet ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

1. pröva och utveckla idéer, lösa problem och omsätta idéerna i handling,
2. ta hänsyn till personliga behov av balans mellan aktivitet och vila,
3. skapa och upprätthålla goda relationer samt samarbeta utifrån ett demokratiskt och empatiskt förhållningssätt,
4. kommunicera med språkliga uttrycksformer i olika sammanhang och för skilda syften,
5. skapa och uttrycka sig genom olika estetiska uttrycksformer,
6. utforska och beskriva företeelser och samband i natur, teknik och samhälle, samt
7. Röra sig allsidigt i olika miljöer samt förstå vad som kan påverka hälsa och välbefinnande.”

Vi kommer att utgå från de 6 första förmågorna (den 7:e kommer lite på köpet och vi kommer också att arbeta med den i förhållande till den gemensamma lunchen (se nedan). Utöver förmågorna ska ni också knyta an till någon aspekt av hållbar utveckling då planeringen ska ligga till grund för examinationen SRE1.

- A & G: 1
- B & H: 2
- C & I: 3
- D & J: 4
- E & K: 5
- F & L: 6

I de planerade momenten kommer ni att leda varandra – de som inte leder momentet får agera elever. Varje grupp har en knapp timme, 20-30 minuter.

Punkter för feedback:

- Var det en rimlig fritidshemsaktivitet?
- Hur fungerade ledarrollen utomhus?
- Fick gruppen med förmågan?

Praktisk information:

Vi träffas kl. 9.00 vid Tjalvegården i Vrinneviskogen ([karta](#))(Busslinjerna 115 och 117 till hållplats Sprängstensgatan, därifrån en kort promenad, parkering finns vid Tjalvegården för er som åker bil). Vi går därefter upp till Kottebanan som ligger en kort bit därifrån.

Ca 9.15–12 grupperna leder moment

Ca 12-13 gemensam lunch. Var och en har med egen matsäck men under lunchen kommer kursmentorerna Marie och Jenny prata om att laga mat och äta ute och visa olika sätt att tillreda mat utomhus.

13-16 grupperna leder moment